

KISPESTI HIRLAP

TÁRSADALMI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik csütörtökön.

Előfizetési árak:		FELELŐS SZERKESZTŐ:	FŐMUNKATÁRS:	Hirdetési díjak:	
Egész évre	4 forint	HOLBESZ JÓZSEF.	BARTOS GYULA.	Egész oldal	25 frt — kr.
Fél évre	2 "	KIADÓ:		Fél oldal	14 " "
Negyed évre	1 "	A LAPTULAJDONOS-BIZOTTSÁG.		Negyed oldal	8 " "
Egyes szám ára 10 krajczár.				Nyolczad oldal	5 " "
Nylttér sora 60 kr., Bélyeg-díj 30 krajczár.				Tizenhatod oldal	4 " 50 "
SZERKESZTŐSÉG:				Legkisebb hirdetés	1 " 50 "
Kispest, Fő-utca 193. sz.				KIADÓHIVATAL:	
				Kispest, Nagy Sándor-utca (Holbész-ház.)	

Előfizetési felhívás!

Lapunk jelen számával a folyó év II-ik negyedébe léptünk, mely alkalommal nem mulaszthatjuk el megköszönni t. előfizetőink és kedves olvasóinknak lapunk iránti bizalmát és pártfogását. Mi mindent elkövetünk a multban, hogy az olvasóközönséget kielégítve, községünk felvirágoztatásáért, közügyeink előmozdításáért a kitűzött zászlót fennen lobogtassuk s a jelenben is főtörekvésünk lesz e lapok hasábjain közölt program értelmében előharcosai lenni mindama törekvéseknek, melyek a közjót biztosítani, a békés egyetértést ápolni vannak hivatva. Midőn tehát az évnegyed külsőben, a multban megkezdett munkásságot folytatnánk s lapunk iránti érdeklődését a nagyközönségnek megköszönünk, felkérjük szíveskedjenek lapunkra tovább is előfizetni s ezzel minket azon kellemes helyzetbe juttatni, hogy a lapot továbbra is küldhessük; egyszersmind igen kérjük azon t. előfizetőinket, kik lapunkra még hátralékban vannak, kegyeskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Előfizetési árak helyben és vidéken.
Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.
A „Kispesti Hírlap” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Feltámadunk!

Hosszú századokon keresztül a tévelyek éjszakájában, vezér csillag, irány, remény nélkül bolyongott az emberiség. Az a csillag, mely a napkeleti bölcséket a kised Jézus bölcsőjéhez elvezette, bevilágított a tévelyek éjszakájába s utmutatója lett a jóra, nemesre, örök boldogságra törekvő emberi nemnek.

Beállott a harczok kora.

A gonosz harczra szállt a jóval, a kétség a reménnyel, a góg az alázatossággal, az éjszaka a mindent bevilágító fényes nappal. És bár Jézus előre meg-

jövendölte kinszenvedéseit, halálát s vigaszul az érte aggódóknak dicsőséges feltámadását, mégis kétség szállt a tanait elfogadók és követők keblébe, midőn a Golgothán élettelenül két lator mellett keresztre feszítve látták.

Megszűnt tehát verni az a sziv, a mely az egész emberi nem boldogságáért dobogott, a mely csak feledést, bocsánatot ismert; elnémult az ajk, a mely varázsszavával a kételkedők szívében reményt, a szenvedőkében balzsamot csepegtetett. Nyugodtá lettek a sötétség, az önzés, a góg lovagjai, az enyészet ölen pihent már ellenségük s azt hitték háborgatni nem fogja őket soha többé romboló munkájukban. Az enyészet zára felpatant, az irás szavai beteljesedtek, dicsőségesen feltámadott az örökre eltemetettnek hitt, — hogy tanulságot tegyen isteni léteről, reményt öntsön a csüggedőkbe, bátorságot a félenekbe s velük maradjon a világ végeig.

Többé nem pusztá óhaj a feltámadás. Hitté lett, drága megingathatlan hitté, a mely megkönnyíti a haldoklónak az élettől való elváltását s a vissza maradtok fájalmát enyhíti.

A római katolikus egyház bimbóhasadaskor, tavasszal üli meg a feltámadás nagy napját. Ezzel figyelmeztetni akarja hiveit, hogy valamint a tél után tavasz, úgy a halál után is a feltámadás következik. A jóra, nemesre, magasztosra még mindig törekszik az emberiség. Iskariothok most is vannak, kik elárulják mesterüket, eladják őket talán 30 ezüst pénznél drágábban s az emberi nem előbbre vitelén, boldogságán fáradozó apostoloknak most is gyakran halál lesz

a jutalmuk, de az eszmét a testtel nem temethetik el, lepattan a sirról a zár s feltámad az eszme, hogy hódítson és uralkodjék.

Mi pedig kiknek édes reményünk a feltámadás, törekedjünk az Isten-ember parancsai szerint élni, hogy ne rettegjük a halált, hanem keresztényi megnyugvással s azon reménnyel fogadjuk, hogy egykoron majd mi is feltámadunk. Értünk és érezzük át az emberiség e méltó nagy ünnepeinek jelentőségét . . . . . okulkunk s magunkba szállva jussunk tudatára annak, hogy ma már nem kell véraldozat, csendes *becsületes munkásság* legyen ára s akkor ujjá fog alakulni e hon s megtisztul a rajta rágódó szennytől s Isten, Király, és Hazáért érző lélek foglalja majd el minden ember keblét!

Alleluja!

Ullmann Ferencs.

Vasutunkról.

Jóllehet legutolsó cikkemben* megígértem azt, miszerint az abban, közölt hivatalos adatok körülményesebb méltatására legközelebb visszatekerek, mégis, tekintettel arra, hogy az a hír, mely szerint vasutunk intőző körei ez idő szerint komolyan foglalkoznak azzal a törekvéssel, hogy a külsőben álló millenium nagyobb dicsőségére minket egy újabb, körülbelül 33%-i viteldíj-felemelés gyönyörében részesítsenek, s az eddig érvényben volt heti munkásjegyeket is beszüntessék, erősen tartja magát és terjed-terjed, kénytelen vagyok vasutunk igazgatóságához azon kérelemmel fordulni: »szíveskedjék olymipus nyugalmat pár perczre megszakítani s e lapok hasábjain, avagy, ha ez nem volna inyére más, tetszése szerinti uton-módon ezen mindinkább terjedő s mind nagyobb — és méltó —

* Annak 3-ik bekezdésében, a 6-ik sorban, 546494 helyett 56492 értendő.

Édes emlék.

Az erdő mélyén titkos félhomályban,
Ott áll a fa, tavasszal erre jár
A napsugár varázsán gerjedezve,
Enyelgni a szerelmes gerlepar.
Ez a fa nekem régi ismerősöm,
Első szerelmem emlékoszlópa
S amig galyán a rügyre rügy fakad,
Addig lelkem álmodni jár oda.

Ha majd egykor, a szép tavasz fuvalma
Te kedves fa, hiába leng körül
S engem se mámorit a dal, az illat
S lelkem szárnya odáig nem röpül;
A csendes otthon kandaló tüzeben,
Ott sird el a szép nap emlékeit;
A lángod fázó tagjaimban,
Sirásod a szivemben melegit.

Dayka Antal.

A „KISPESTI HIRLAP” TÁRGZÁJA.

Tavaszi hangulat.

Az ibolyáról.

Fonnyadt a hóvirág, a dombolja a primulák csengetyűitől sárgul; nézzünk a bokor alá, talán ott a csalit a zöld fű között, megtaláljuk kedves vendégünket az ibolyát is. Nem csalódtunk. Fejét, lehajtva, szerényen meghuzódva megleltük a kékes virágot, nem is egyedül, hanem egy kis társaságban. Keressünk csak tovább és nemsokára egész csokor lesz a kezünkben.

De nem, még nem vagyunk ennyire, előbb szednünk kell. Az ibolyaszedés fáradsággal jár. Megérdemli, nagyon kedves kis virág, a természetnek valóságos hamupipókéje. Minden bája mellett az egyszerűsége van kárhóztatva s ki tudja, hogy a báj egyik része nem-e épen abban a szerénységben rejlik.

Valami csodálatos varázst gyakorol a szerényen meghuzódó kis ibolya, midőn az üde tavaszi pázsiton először megjelenik. Örülünk ugyan az üvegházi ibolyának is, melylyel a mai műkertészet tél közepén is meglep, mi alatt a fagy jégvirágokat rajzol ablakaira; de a mesterségesen nevelt virágnál hiányzik az »első ibolya« varázsa

és poézise, mely a tavasz megérkezésének első hirnöke.

A növényzet megváltoztatja egy-egy vidék jellegét, de bizonyos, hogy a környezet és elrendezés is jelentékenyen emeli a növényvilág eszthetikai hatását. Ugy viszonylik ahoz, mint a foglalat a drágakőhöz. Hol érvényesülhetne szebben például a buzavirág sötétké színe, mint az érett kalászok arany hullámai között, vagy a csipkerózsa, mely zöld indáival benövi a kopár szirteket, életet és kellemet kölcsönözve azoknak s épen a rideg, köves talajnak köszönheti szépsége magasabb jelentőségét.

A vizirózsa mintegy megtestesült rege merül fel a titokteljes habokból, félig elveszti varázsát, mihelyt a vizitündérek birodalmából kiszakított.

A rege és költészet kiváló előszeretettel foglalkozik a növényekkel, azokat bizonyos jelentőséggel és érzékekkel ruházva fel. Az ibolya élő példát szolgáltat erre.

Tudjuk, hogy a lírai költészet, különösen pedig a tavaszi dalok minden európai népnél ibolyaillattal vannak tele.

A megifjult föld ujjászületésének jelvényeként tekintették az ibolyát már a görög poéták is, de ennek teljes ellentétül egyuttal a halál jelképeinek is.

felháborodást szülő híresztelésekkel szemben határozott állást foglalni s ez alkalommal arra nézve is tájékoztatónak nyilatkozni, mily intézkedéseket kontemplál az üzletvezetés a végből, hogy a személy forgalomban az ezredéves ünnepek következtében okvetlen beálló nagyobb mérvű emelkedés tisztességesen lebonyolított-hassék?»

Mi — igazságunk érzetében — úgy amint eddig, ezután is tisztességes fegyverekkel fogunk vasutunk igazgatósága ellen küzdeni és bár az eddigi jelenségek után itélve elég ok forog fenn arra a feltevésre, hogy a míg a viszonyok kényszerítő hatalma teljesen meg nem töri az eddigi csökönöségét, az új regime is csak a régi slendrián folytatása lesz, még sem akarjuk azt feltételezni, hogy az igazgatóság helyi sajtónk megnyilatkozásaira csak hallgatással szándékoznék válaszolni. Hisz ami szerény nézetünk szerint ma, a 11-ik órában, már okvetlen tudni kell azt, a mit a 12-ik órában életbeléptetni akar s azok a dolgoknak, melyek megtörténendők lesznek, maholnap amugy is nyilvánosságra kell kerülniök! A kispesti közönség igen türelmes ugyan, de mivel a legnagyobb türelemnek is van határa, ma már, úgy hisszük, teljes joggal kérdezzük: »mi fog történni, illetve mit szándékozik az igazgatóság cselekedni?« Minden oly tisztességes nyilvános intézmény, mely hivatása teljesítésében úgy szólván minden perczen arra van utalva, hogy az intézményt fentartó közönséggel érintkezzék, nem dolgozhatik vakondok módjára a setétségben s már — csak saját jól felfogott érdekeiben is igyekezik a közönséget az őt illető tervezett rendelkezésekről ideje korán értesíteni! Meglepetésekhez csak oly vállalatok szoktak folyamodni, a melyeknek alapos okaik vannak arra, hogy a közönséget — brávók módjára — váratlanul és orvul rohanják meg, de ezek el is készülhetnek arra, hogy a meglepett áldozat kétségbeesett védekezését fejtend ki s mindent megkísérlend arra nézve, miszerint az orvtámadás által elérhetni vélt cél megvalósíthatása elé legyőzhetetlen akadályokat gördítsen.

Mi nem akarunk nagyobbak és hatalmasabbnak látszani, mint a minők vagyunk s kezdő és helyi sajtó létünkre nem áltatjuk magunkat azzal, hogy szavunk a nagy világban is bizonyos súlylyal bír. De azt aztán egész bátran elmondhatjuk, hogy a vasutunk elleni küzdelmünkben minden egyes polgártársunk, odaadó támogatására okvetlen számíthatunk s hogy szavunk bizonyára elhat azokba a magasabb körökbe is, amelyek hivatva vannak arra, miszerint élet-halál harcunk megvívásáról segélyünkre siessenek s az igazság és önkény eme tusájában a győzelem mérlegeinek serpenyőjét a mi javunkra billentsék le!

A folyó évi országos budget tárgyalás folyamán lezajlott nagyobb szabású u. n. »viczinális« vita mindenkit meggyőzött arról, hogy a helyi érdekű vasutak életében valóban előfordult és nyilvánosságra jutott számtalan visszasságok tarthatatlan állapotokat teremtettek s hogy azokból, hogy a multak bűneit már a legmagasabb intéző közközből is be kellett ismerniök, kétséget sem szenved, hogy nemcsak keresni fogják, de meg is találják a már egyszer létezőknek elismert hibák correctivumát

Fogadjuk el napjainkig is fenmaradt barátságosabb jelentőségét, mely a vidám görögöknél is elterjedtebb lehetett, mert az athéniak kedvenc virága az ibolya volt s oly nagy mennyiségben tenyésztették, hogy az által az istenek városa »ibolyaillatu«, »ibolyából koszorozott«, melléknevet nyert.

Mellékesen megjegyezve, délen az ibolya sokkal pompásabban illatozik, mint nálunk — s míg a szellő éjjelenként az örök szép márványromok és ezüstlevelű olajfák koronái felett halhatatlan multról regél, az ibolyák mosolyogva és csevegve tekintenek fel a csillagokhoz.

A szép görögök utódai az »ibolyaszemű« istennőnek, Athénének szentelt földön, az ibolya virágait kellemes illatu csemege készítéséhez használják.

A középkor elején is a tavasz hirnökének tekintették az ibolyát. Ausztriában a Babenberg uralkodása idejében, a krónikások egy évenként tartani szokott tavaszi ünnepről tesznek említést, melynek jelentősége az első ibolya volt. A ki Bécs környékén az első ibolyát megpillantotta, azonnal jelentést tett a hercegnek, ki egész udvarától környezve kilovagolt, hol aztán a legszebb lány szakította le az ibolyát. E kedvelt virággal sok rege-monda is van összeköttetésben.

is. Ezredéves szép hazánk közlekedési ügyének ez idő szerinti vezetője Dinid Ernő m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr Excellentiája ki is jelentette azt, hogy a tényleg hiányos — mert visszaélésekre alkalmas szolgáltató — ez idő szerinti viczinális törvény alapos reviziója már nem odázható el s hogy a hiányokon novel-láris uton, avagy esetleg egy egészen új viczinális törvény meghozatalával kell segíteni!

És a mi szerény nézetünk szerint a »viczinális« mai állapotában a mi vasutunknak sehogysen állhat érdekében az, hogy a közte és a kispesti közönség közt kezdettől fogva fenálló s az évek során át csak elmérgesedett ellentétek szaporodjanak, mert a miként bizonyos az, hogy minden actio reactio szül, azonképen bizonyos az is, hogy ez nem egyszer végig sértett és a vasut által kezdettől fogva csak kiszípolozandó objectumnak tekintett kispesti közönség — bármily biztosan érezzék is magukat azok az urak, a kik ezen, különben minden kritikán aluli módon kezelt, vasutból éveken át uzsoraszerű hasznot húztak — úgy a helyi sajtó segélyével, mint egyéb törvényes utakon és módokon megfogja igazait védeni tudni!

Mi bizonyára jobb szeretőnk, ha vasutunk intézőit megrovások helyett dicséretben részesíthetnők s ma is készek vagyunk tisztességes fegyverszünetre lépni, vagy elfogadható békét kötni. Csakhogy arra, miszerint a csatározást beszüntessük, okvetlenül szükségesnek tarjuk azt, hogy illetékes helyről és kötelező alakban kapjunk oly kijelentéseket, melyek panaszaink jogosultságának elismerése mellett jogos kívánalmaink koraelébbi teljesítését is kilátásban helyezik. Am, ha a vasutigazgatóság a kínált békejobbot visszautasítja és háborut akar, mi tovább is küzdeni fogunk, csüggedetlenül és férfisan, erőt merítve abból a tudatból, hogy a jog és igazság a mi oldalunkon van s hogy küzdelmünk, a mai viczinális időkben, csakis a mi teljes győzelmünkkel végződhetik.

Ha a vasut intéző körei abban a tévhitben élnek, hogy egy újabb nagyszabású mozgalom következtében elrendelendő vizsgálat és 1894-ik évi »emlékirat« alapján állítólag megtartott vizsgálat sorsára jut, azaz jogosult panaszaink ezuttal is alaptalanoknak fognának odaállítani, keserűen csalódní fognak. Mert ma, a viczinális korában s midőn a helyi sajtó feltétlen támogatására bizton számíthatunk, a kiküldendő vizsgálónak nem leend bátorsága az igazságot igazságtalanságnak minősíteni s gondoskodhatunk arról is, hogy ez a vizsgálat ne legyen egy oldalú és az esetleg mégis rosszul informálandó legfelsőbb fórum a valódi tényállásnak megfelelő értesítésekkel láttassék el. Az akkori mozgalom vezetői, a kik a nyilvánosság terére nem léphettek, desavualhatta a vizsgáló, de ma gondoskodhatunk arról, hogy a napnál világosabb tények egyszerű leágadása lehetővé tétessék!

Áttérve a legutolsó cikkben közölt statisztikai adatokból levonható consequentiák méltatásaira, mindenek előtt kiemelendőnek tartom azt, hogy akkor, a midőn vasutunk az 1891-iki 48278 frt bruttóbevételből 7% osztalékot fizethetett az osztalékok az 1892, 1893, 1894 és 1295 évekbeni 53907, 63010, 63414, és 78523 forintnyi

bruttóbevételekre való tekintettel számítászerűleg 7,8, 9,1, 9,2 és 11,4% ára kellett volna rugnia. Tényleg azonban 1892-ben magassabb, az az 8, a többi években ellenben alacsonyabb, azaz 6,5, 8 és 8% volt az osztalék. Ezek az eltérések csak részben vezethetők vissza a vonatközlekedés emelkedésével járó többségeire, mivel 1892-ben és 1893-ban egy rendes vonattal sem közlekedett több mint 1891-ben s tulajdonképen csak 1894 és 1895-ben lett pár vonattal több bevezetve. A régi rendes azaz természetszerű növekedése tehát nem igazolhatván a fentebb kiténtetett lényegesebb eltéréseket, a számítászerű valószínű hozadéknál előfordult eltérések okai is egybeült keresendők. S én aligha tévedek akkor, a midőn azt állítom, hogy a vasutigazgatóság a tiszta jövedelem, illetve az osztalék meghatározásainál bizonyos tekintetekben teljesen önkényűleg jár el, de bizonyára csak merő taktikából, mert nem akarja, hogy a vasut tiszta hozadéka a forgalom emelkedéséhez mért arányban növekedettnek mutakozzzék, annál kevésbé mert tudja, hogy bizonyos esetek bekövetkezőkor a magas kormányának feltétlen joga van a fuvarbérleszállítás kérdését kezdeményezni és meg is oldatni. Reá nézve sokkal kényelmesebb az, hogy a vasuti czimletek birtokosának a szent-lőrinczi téglagyárnak — saját intézete hozadékaiknak önkényes csökkentésével — bevételeit mesterségesen emelje, a mit azzal, hogy a téglaszállítás fuvar béreit egyszerűen leszállítja, igen könnyű módon el is érhet.

Ily körülmények között bátran elmondhatjuk, hogy a vasut által kimutatott bevételek tulajdonképen sohasem felelnek meg egészen az ellenszolgálmány valódi értékének, de mivel a téglafuvarbér leszállítása a vasut oly belügye, mely az adott körülmények között elítélő nyilvános kritika tárgyát képezheti ugyan, de tulajdonképen tiltott cselekménynek nem minősíthető, ránk nézve azonban annyiban mégis fontos, mert csattanós érvül hozható fel arra — amire a vasut ugyan semmi hajlandóságot sem mutat sőt ellenkezőleg ma is a személyporto felemelésén töri a fejét, állítólag — hogy a teherporto leszállítási analógiája szerint e személy porto leszállításának ideje is már elérkezett. Mert, ha a vasut 1894-ben — akkor, a midőn a személyportot átlagosan 35—40%-ival emelte — a téglaportótól 50% ával mérsékelhette, nyilvánvaló — mi ezt mindig is hangoztattuk — hogy a személydijszabás felemelésnek szükségessége nem forgott fenn, annál kevésbé, mert a míg a dédelgetett teherforgalom csak lassan emelkedett, addig a személyforgalomban a gyarapodás óriási volt, a portoleszállításnak tehát megfordítva kellett volna történnie, de mivel a téglagyáron csak is a teherportoleszállításával lehet segíteni, az utazó közönséget kellett az ellenszolgálmányal aránytalan újabb kényszer-sarczczal sújtani, mert csak így lehetett elérni azt, hogy a téglá ma majdnem ingyen szállíttatik, a vasuti czimletek ez idő szerinti birtokosa, a téglagyár pedig a kispesti utazó közönség keserves filléreiből uzsorajövedéket húzhatson.

Az úgy is olcsó téglaportonak 50%-ával való mérséklése, s ezzel kapcsolatban az amugyis méregdrága személyportonak majdnem oly arányban felemelése oly szembeötölő, hogy a dijszabási változásokat helybenhagyó legfelsőbb

férjétől kapott. Néhány hónappal rá Napoleon nem volt már az élők között.

Midőn III. Napoleon Montije Eugeniát először látta, az ibolyákkal volt ékítve s e pillanat határozott változattaljes sorsa fölött.

Szólhatsz végre valamit az ibolya illatáról. Valamint a dalkötészetben az ibolya minden virág között elvitázhatatlanul az első helyet foglalja el a rózsá mellett, ép úgy illata is a athéniak óta napjainkig a legkedveltebb a rózsá mellett. Találmányokban gazdag korunk jól érti, miként kell az illékony virágillatot számtalan szesz- és illatüvegcsébe bekötöni.

De nemcsak az ember kedveli illatát, hanem maga a természet is gyönyörködni látszott művében, midőn az ibolyába bele lehelte az elbűvölő illatot, mert sokszorosítani igyekezett azt. Egy kardliliom — iris florentina — gyökerébe is bele oltotta, mely mint ibolyagyökér árul-tatik a gyógytárakban, honnan iris, vagy ibolyapor név alatt a hölgyvilág illatszerez dobozába vándorol.

Van egy penész-féle is, az u. n. ibolya-moha. Ez a nedves helyeken fekvő köveken képződik, azokat a nép egyszerűen ibolya-köveknek nevezi feltűnő, átható ibolyaillatuk miatt.

Korányi Berta.

A mi az ibolya tulajdonképeni hazáját illeti, arra nézve határozott felelet nem adható. Európa csaknem minden táján tenyészik már legrégebb időtől fogva.

A hová azonban a tudás nem ér, ott a hitrege foglalja el a tant.

Igy a görögöknél Atlasznak egyik lánya Atpollótól üldöztetvén, ibolyává változott. Egy hasonlóan kedves regét beszél el Herder:

A világ teremtésekor a kopár sziklákat csupán fű borította mikor az alázatosság elülteté az ibolyát s így az sokáig mint néki szentelt virág volt ismeretes.

Francziaországban a troubadourok korában szerepelt az ibolya. 1324-ben a »Toulousei hét Troubadour« által rendezett költői versenyen egy arany ibolya volt az első jutalom. I. és II. Napoleon két nejeinek életében is az ibolya jelzé sokszor változásukat. Az első, a sokat szenvedett Beauharnais Jozefine szenvedélyes virágkedvelő volt, különös kedvence az ibolya maradt. Napoleon minden évben meg szokta lépni, kedvenc virága első példányával.

Egy tavaszi napon, midőn ismét megjelent az ártatlan ajándékkal, alig szivta be a császárné a csokor első illatát, e kiáltással ejtette ki kezéből: »Sire! Az ibolyáknak halotti szaguk van.« S valóban ezek voltak az utolsó virágok, melyeket

fórum érdeklődését is felkelthette volna, ha — a miben különben kételkedünk — az igazgatóság a felemelés szükségességének indoklása mellett a leszállításról is meg emlékezett volna. Valószínűbb, hogy a téglaportó leszállítása csak házi hatáskörben, bejelentés és jóváhagyás nélkül történt, a mi lehet a vasutra nézve kellemes, de jog és törvényszerint: minden esetretiltott dolog. És ha ma újból személyporto emelési tendenciáik mutatkoznak, gondunk lesz rá, hogy az eljárás kellőleg megvilágosítsa, s így a felügyelőség is abba a helyzetbe jöhessen, miszerint azzal a rezervált jogával, mely szerint a fuvarberek leszállításának kérdését felvetheti, végre valahára élhessen is.

A vasut pedig okuljon abból, hogy 1894-ben, a midőn a személyporto felemeltetett, a személyforgalom csak alig számbavehető módon emelkedett, s alig bírta azt a 5000 frtot, melyet a téglánál az 50% mérséklés mellett elveszített, behozhatni. Községünk rohamos — mondhatnám amerikai — emelkedésére való tekintettel a személyforgalom a jövőben is gyarapodni fog, de ez a gyarapodás soha sem lesz oly szembetűnő, mint lehetne akkor, ha a vasut-igazgatóság a Kispesttel szemben mindig ellenséges tarifapolitikáját megváltoztatná. Az a 100 és 100 egyén, a ki ma is gyalogszerrel jár be és ki naponkint, igen tekintélyes contingenst szolgáltathatna s a mint ez a közel multban is történt, a személyforgalom néhány év alatt megkétszereződhetnék! S ha figyelembe vesszük azt is, hogy a villamvasutak korában élünk, a mi vasutunknak bizonyára érdekében állana mindent elkövetni arra nézve, hogy a közönség vele minden tekintetben teljesen meg legyen elégedve. Mert a folytonos panaszok — kapcsolatban az óriási személyforgalom hiteles kimutatásával — figyelmessé tehetik azokat a köröket, melyek a Budapest-Kispesti villamos vasut várva várt vállalkozóját az itteni személyforgalom aranybányájának kiaknázására serkentendik. És ha e az konkurencia meg lesz — pedig meg lesz, ha csak vasutunkkal ki nem egyezünk — akkor a keskenyvágyú, lassu és megbízhatlan vasutnak a téglagyárral együtt röviden teljesen tönkre kell mennie!

A téglagyár és vasut természetellenes összeházasítási viszonya nézetem szerint az egyedüli oka annak, hogy a vasut még az engedélyokmány egyes határozmányainak durva megsértése, azaz tudatos kijátszása árán is szipolyozhat bennünket, a kik ezen, testünkre tapadt polyp ölelései ellen ez ideig hiába védekezünk. De a midőn a vasutat azzal vádolom, hogy az engedélyokmány egyes határozmányait megsérti és kijátsza, a bizonyítékokkal sem akarunk adós maradni s e végből legközelebb közleni fogom az engedélyokmány érdekesebb határozmányait, hogy kimutassam azt, miszerint az engedélyokmányok a vasutra hátrányos és reánk előnyös határozmányai soha sem hajtattak végre s hogy vasutunk a tisztá jövedelem megállapításánál tudva és akarva követ el — a téglagyár érdekében — oly szabálytalanságokat, melyek tisztességes kezeléssel mellett se fordulhatnak elő. De be fogom bizonyítani azt is, hogy mindez csak azért történik és vasutunk pártatlan személyforgalmának busás hozadékát csak a végből tünteti ki az igazgatóság a számadásokban csekélyebbnek, mert belőlünk — a téglagyár előnyére — a jövőben is az eddigi abnormalis fuvarberek akarja kipréselni s mert a rendes körülmények között alig életképes téglagyárat a valónál sokkal életképebb színben szándékozik feltüntetni.

Vasutas.

A millenium és a kispesti tanítók.

A virágfakadás, mely a természet örök ifjúságát hirdeti, melynek hajnala most pirkad, úgy látszik csodás vonzerővel keríti hatalmába a kedélyeket. Mindenki siet ki a szabadba, az ébredő természet ölére, hogy gyönyörködjen annak bűbajos költészetében, varázsában és tele tündövel szivja magába a márcziusi verőfény balzsamos illatát. Ennek a körülménynek tulajdonítható egyedül az, hogy a történelmi felolvasások iránt annyira megcsappant az érdeklődés. Első pillántra úgy látszik, hogy nem lehet okunk a panaszra, de jól megfontolva a dolgot, hazafiasság szempontjából másképp mérlegelhető az. Az ezredévet bevilágító fényt egyedül a történelem multja szórja arra a főnségre, mely egy ezredév küzdelmében bírja jelentőségét; egyedül a történelem tudása, a

szenvedéseken átvergődött nemzetet fentartó csodás epizódok ismerete rezgedheti meg ama hurokat, melyek a hazaszeretet édes érzelmeivel töltik be a keblet. A természetet meg lehet lopni, az a rövid félóra, melyet a hazaszeretet oltárán áldozunk, nem foszt meg a következő félóra élvezetétől, melylyel a természetnek saját jólétünkre szentelünk, de egy ezredév — mely oly ritka a nemzetek életében — történelmi jelentőségét bevilágító ünnepeit közönyösen venni s azon meg nem jelenni: ez bűne Hazánk és egy átélte ezredév felett győzedelmeskedő fajunk iránt kötelező szeretetnek. Kérjen mindenki az említettek igazságáról választ lelkiismeretétől s cselekedjék annak érzetében, mert nem kényszer helyzet előtt áll, hanem a hazaszeretet fonséges oltára előtt, melyen áldozni szabad akaratának cselekedete.

A f. hó 29-én megtartott felolvasáson Maszny Sámuel értekezett a »Vezérek korá«-ról. Kimerítően tárgyalta a kort, mely oly vonzó epizódokkal bővelkedett. Irálya — bár népiesnek nem mondható — mindazonáltal birta azon kellékeket, melyek a gondolatot a szó hatalmával az érdekeltség útjára terelték s voltak részletek, hol a gondolatok fonségével nyelvezete magasan szárnyalt. — Egy körülmény sajnálható csak, hogy oly kevés volt a hallgatók száma, mert ez a szép értekezés nagyobb publikumot érdemelt volna. Bizunk a jövőben, polgártársaink hazafiasságában, remélve a legjobbat! Majd meglátjuk! —

HIRES.

Olvasóinkhoz.

A küszöbön lévő ünnepekre, a t. olvasóinknak őszinte szívvel: »Boldog ünnepeket kívánunk«

»Perozes« Kispesten.

Méltán büszkék lehetünk a mi állandó színházunkra, mert rohamos lépéssel közeledünk általa ama nemes cél felé, amelynek elérésével községünk országszerte ismerté lesz, mint a szép és jó iránt lelkesedő, mint a magyar nemzeti színészet édes otthona. Évről évre nagyobb az érdeklődés e község színháza iránt s egymásután keresik föl a neves művészek, hogy itt — jótékony talajt ismerve föl — hirdessék Thália templomában nyelvünk szépségeit. F. hó 29-én volt vendége községünknek Solymossy Elek a népszínház jeles művésze, hogy a f. hó 5-én, vasárnap állandó, színházunkban növendékeivel előadassa »Perozes« vagy a »Királyfi, mint bolond« című vigjátékot, melylyel a várszínházban oly nagy sikert aratott. Solymossy neve, kitünő iskolájának eddig felmutatott sikerei biztosítanak bennünket, hogy egy élvezetes estét nyujtandanak azoknak, akik ezen előadáson jelen lesznek. Maga Solymossy is jelen lesz ezen előadáson és személyesen fogja azt rendezni. Pártoljuk ez előadást Kispest község jó híréhez méltóan, hogy a jövőben is fölkeressék azok a jeles művészek, akik eddig gyönyörködtettek bennünket s hogy ezután még többen jöjjenek hozzánk, megkedveltetni a színpad nemes művészetét. Az előadásra már kaphatók a jegyek. Ezek után pedig reméljük, hogy zsufozt ház előtt fog lefolyni az előadás, amely előre is élvezetesnek ígérkezik. Bővebbet a színlapok nyujtanak.

Református polgártársaink nagygyűlése.

Lapunk mult számában jeleztük már, hogy református polgártársaink f. hó 26-án a »Vigadó« nagytermében nagygyűlést tartottak. A gyűlés lefolyásáról a következőkben referálunk. Nagytiszteletű Török József, kőbányai lelkész szép imával nyitván meg a gyűlést, felszólítja a megjelenteket, hogy egyetértő bizalommal tárgyaljanak a szónyegen levő kérdésekről, melyek eldöntése a határozatképes gyűlés főtárgya. — A mult jegyzőkönyv felolvasása után Barnóthy Lajos gondnok ismerteti a tagokkal a pénztár állását, mely szerint részint adakozás, részint alapítványokból, a hitközség templomalapja 8500 frt. Ennek tudomásul vétele után az a kérdés került eldöntésre, hogy minő irányban építtessék föl a templom. Ács László, bíró azzal az indítvánnyal állt elő, hogy a templom főbejárata a Fő-utczára essék, azaz az elötte elterülő kis térre, mert kezében biztosíték van az iránt, hogy kérdéses tér beépítve sohasem lesz s az mint a templom tér, épségben megmarad a jövőben is. — Árvay J. ez indítvánnyal szemben javasolja, hogy a templom

tornya keletfelé, tehát a Lőrinczi-utczára nézzen, mert neki az a véleménye, hogy említett tér esetleg beépítése által a templom szent céljaiban megbotránkozott állapotok állhatnak elő az ismeretlen jövőben. Az indítványok pro et contra megvitatásának eredménye az lett, hogy egy szavazattöbbséggel Ács László indítványát fogadta el a nagygyűlés. Az ezt követő kis incidensből eltekintve, elhatározták a nagygyűlés tagjai, hogy az Árpád-utczai templom czélra adományozott telket nyilvános árverésen eladják. Az árverés napja husvét másodnapjának délután 4 órájára tűzött ki. Végül a templomépítésre vonatkozólag egy öttagu bizottság választott meg, hogy az építkezésre kijelölt hely általuk kifizetvén, az építkezés már megkezdődhessék. Több tárgy nem lévén a gyűlés szétoszlott.

Műkedvelői előadás a Rudolf fogadalmi templom javára.

A kispesti róm. kath. fogadalmi templom javára husvét és pünkösd között a budapesti operaházban műkedvelői előadás lesz. Az előadást főrangú hölgyek rendezik. A szerepeket is mind főrangúak fogják játszani.

Történelmi felolvasás.

A tanítótestület ez uton értesíti a történelmi felolvasások iránt érdeklődőket, hogy Husvét vasárnapján felolvasás nem tartatik, hanem az azt követő vasárnapon, azaz április 12-én, mely alkalommal Winkler Imre fog értekezni a »Szent István koráról« Gergus Irén pedig a »Kereszténység hatása«-ról melyre előre is felhívjuk a nagyközönség szives figyelmét.

*Bizony kevés azok száma! Szerk.

Az ipartestület rendkívüli közgyűlése.

Az ipartestület f. hó 29-én rendkívüli közgyűlésre hívta össze tagjait, melynek egyik fő aktusa volt az iparhatósági új biztos bemutatása. A gyűlés lefolyásáról tudósítunk a következőkben referál. Elnök: Klein Károly, üdvözlő a nagy és határozat képes számban megjelent tagokat, megnyitja a gyűlést és bemutatja az iparhatóság új biztosát: Gesztési Miksát, községünk jegyzőjét és társadalmunk rokonszenves tagját, kit lelkes éljenzéssel üdvözölték, midőn biztosi székét elfoglalta. Gesztési Miksa, iparhatósági biztos, átgondolt, magvas szép beszédben köszönte meg a belé helyezett bizalmat, fejtegetvén azt a fontos állást, melyre emelték, de kijelenti, hogy e bizalmi állás megnyitotta az utat azon munkához, melyet lelkiismeretével és tehetségével előmozdítani, fejleszteni, eredményre vezetni kötelességének fogja ismerni s így talán méltó érdemeket szerezhet azon bizalomhoz, mely őt e fontos állásra meghívta. Végül — befejező szavában — kéri a közgyűlést, hogy fáradságtalan elődjének Cziklay Lajosnak, az ipartestület körül kifejtett áldozatkészségeért, ügybuzgalmáért, jegyzőkönyvileg köszöneti szavaztassék. Szónyegre került ezek után a zászlóügy, mely abban kulminált, hogy f. hó 7-én tartott választmányi gyűlés határozatát jóváhagyta a közgyűlés, mely szerint a zászlóra ne keressz, hanem korona jöjjön. Ezután kültagokat választottak, kiket levéllileg értesíteni elhatározott. Ezzel a gyűlés — éltetve az új iparhatósági biztost — véget ért.

Halálozás.

Őszinte részvétellel értesítjük, hogy Teörsök Gyula polgártársunkat újból fájdalmas csapás érte szeretett leánya Margit, váratlanul bekövetkezett halálával a mélyen sujtott család, melyet rövid időn belül annyi csapás ért, találjon vigaszt és fájdalmában enyhülést azok rokérzelmeiben, kik a nagy csapás súlyát átérve, őszinte részvétellel állanak a tavasz korában elhunyt kedves halott sötét ravatalánál. Szálljon áldás a korán behantolt sirra, örök béke az elhunyt szenvedéseire!

Uj belmunkatárs.

Dayka Antal, ki e lapok hasábjain népies zsánerű tárczáival és hangulatos költeményeivel sok kellemes órát szerzett olvasóinknak, mai naptól kezdve szerkesztőségünk belmunkatársa lett. Üdvözljük őt körünkben és ajánljuk dolgozatait a t. olvasóközönség figyelmébe.

Meghívó.

Kispest község képviselőtestülete f. évi április hó 2-án, csütörtökön délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre a képviselőtestület tagjai ezennel meghívotnak. 1. Három

hónapra egy segéd munkaeő alkalmazása az adóügynél. 2. Krakaur Mórné fölebezése fogasztási adója megállapítása ellen. 3. A III. oszt. ker. adó tárgyalásra két bizalmi férfi kiküldése. 4. A f. é. május 4-iki iskolai ünnepekhez való hozzájárulás. 5. Községi jegyzők illetőségi helyének megállapítása. 6. Második gyógyszerértés felállítására iránti kérvények tárgyalása. 7. Tíz községi képviselő által beadott indítványa a templomter rendezése iránt. Kelt Kispeszt, 1896. márcz. hó 31. *Dorfuer Antal*, jegyző. *Acz László*, bíró. E meghívó tárgysorozatának kétségkívül legérdekesebb pontja lesz a templomter rendezése iránt beadott indítvány tárgyalása. A mi meggyőződésünk az, hogy esztetikai szempontból semmi esetre sem engedhető meg az, hogy a templomok egymás közelében építtessenek s hisszük, hogy a nagyérdemű képviselő-testület békés megegyezés mellett keresztül viszi azt, hogy a hitközségek templomok építését a meglevőknel sokkal alkalmasabb helyen fogják kijelölni, mely a többség érdekének ép úgy, mint a polgárok többségének óhaja.

Ertesítés.

Az ág. hitv. evangélikus hitsorsokat van szerencsém arról értesíteni, hogy f. évi április hó 5-én délután 3 órakor — azaz husvét vasárnapján — a főutczai terte-remben istentisztelet és egyházi közgyűlés lesz. Ezen közgyűlésre mély tisztelettel hívjuk meg az összes férfi és nő hitsorsosainkat, mivel nagyon fontos ügyekről fog határozatot hozni. Ugyanis ezen közgyűlésen

fog megválasztani az egyházközségi felügyelő s a többi egyházközségi állások is befognak tölteni, nemkülönben a főkegyházunk presbyteriuma is újból fog megalakítani. Ez okból kérjük hitsorsosainkat ezen közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni s ennek megtartását másokkal is tudatni. Mindenható kegyelme legyen mindnyájunkkal s áldása kísérje főkegyházunk ügyében is teendő lépéseinket. Maszny Samu, jegyző.

Nyíltér.

(E rovat alatt nem vállal felelőséget a szerk.)

Kitűnő

schiller-bor 30 kr. literje

és

zamatos **fehér**-bor 35 kr.

utczára kimérve

ugyanott

savanyított uborka és paprika

kicsinyben és nagyban eladó

Magyar József, vendéglős.

Hirdetés.

Alólirott gondnokság közhirre teszi, hogy **Kispeszt, a község-ház-téren** levő 604 □ öl szép fekvésű telkét 1896. április 6-án délután 3 órakor Kispeszt község tanácsstermében

önkéntes árverésen

eladni fogja.

Kikiáltási ár 3000 frt.

Árverezni szándékozók tartoznak ennek 10%-át bánatpénzül letenni, egyéb feltételek alólirott gondnokságnál megtudhatók.

Kispeszt, 1896. márcz. 28.

Bán Kálmán,
jegyző.Barnóthy Lajos,
gondnok.

T. cz.

Több oldalról jött kívánság folytán a

ZONGORA-TANÍTÁS

(óránként 4 tanuló) havi 2 frt 50 krért

április hó közepe táján Kispesztben is megkezdődik.

Alólirott bátorkodik ennél fogva a t. szülőket felhívni, hogy mielőbb jelentkezzenek **ROSENFELD FÜLÖP** úrnál, **Battyányi-utca 227. sz., Üllői-út sarkán**, hol a beiratások szivességből eszközöltetnek. — Mint már az előbbi köriratomban kijelentettem, kisebb zenei előadás, valamint vizsgázás által nagyobb eredmény érhető el, mint külön tanítás által. — Azon tanulók, kiknek szülei nem rendelkeznek zongorával, a zongora-tanulást ugyanott gyakorolhatják.

Tisztelettel

Weiner Anna.

BUTOROK

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom

Háló-szoba-

berendezéseimet, melyeket a mai kornak megfelelő kivitelben készítek.

Törekvésem főczélja: vevőimet a legpontosabban kielégíteni.

Csakis szolid munkákat igyekszem előállítani!

Benedek Lajos,
asztalos-mester.

Kispeszt, Nagy Sándor-utca
(Szabó Pál háza).

MAGYAR RUHÁK!

Nem szédélgés és nem is reklám-hajhászásból, hanem hazafias szolgálatért, hogy szegényebb sorsu magyar ember is, a millennium szent ünnepei alkalmából

díszmagyarban

ünnepelhesse az ezredév fonséges jelentőségét, készítünk magyar díszruhákat

20 frttól 50 frtig.

Készítünk másnemű ruhákat is olcsón és megbízhatóan.

→ Részletfizetés nincs kizárva!!! →

Hazafias tisztelettel:

KISS JÁNOS és FIA
szabómester
KISPEST, ÜLLŐI-ÚT 421.

Legszebb nemesített **rózsák** nagy választékban,

erős növéssel, mindenféle fajban **TELEPEMEN** kaphatók

KISPEST, Üllői-ut 200. szám,

WECKINGER JÓZSEF

MŰKERTÉSZ, ÉLŐVIRÁGKERESKEDŐ.

I-sörendű, magas tövű **RÓZSÁK**, egy évesek 1 frttól feljebb. — II-od rendű, alacsony tövű **RÓZSÁK**, egy évesek 50 krtól feljebb. — Mindenféle fajban bokor **RÓZSÁK**, egy évesek 30 krtól feljebb. — 1, 2, 3, 4 éves nemes fajú **RÓZSÁK**, azonkívül a **legszebb választékban különféle virágok**.

Együttal értesitem a n. é. közönséget, hogy a Kossuth Lajos-utczában levő üzletemet a ház lerombolása miatt beszüntettem s így főtrekvésem kispeszt telepemet előnyösen ismertté tenni.

Mindenféle megrendelések elfogadtatnak és izléssel, pontosan teljesítetnek.